

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 27 (1982), No. 5, 291--296

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137788>

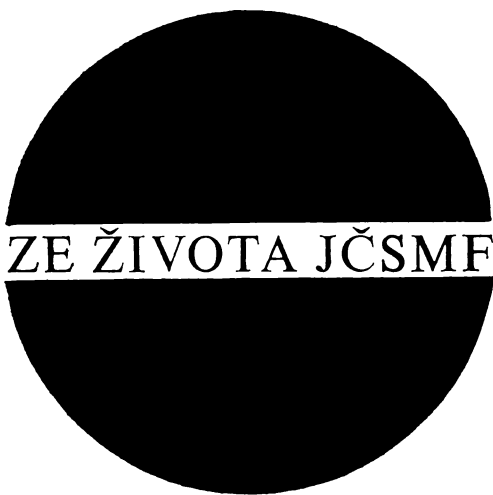
Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1982

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

JASNÁ '81

Zásluhy žilinskej pobočky JSMF o slovenskú matematiku ocení v plnom rozsahu asi až história. V súčasnosti, v čase úzkej špecializácie, organizujú Žilincania „Jasnú“, ktorej základnou prednosťou je jej nešpecializovanosť. Záujem o „Jasnú“ sa každým rokom zvyšuje. Na príčine isto nie je len atraktívne prostredie Zotavovne SNP a okolitá príroda a nielen snaha po rozšírení odborných vedomostí, ale predovšetkým potreba spoločenského kontaktu ľudí s rôznym odborným zameraním. Účastníci „Jasnej“ (alebo aspoň ich reprezentatívna väčšina) zo škôl všetkých stupňov, z vedeckých ústavov aj výrobných podnikov majú pocit veľmi užitočne stráveného času. Matematika preniká do rôznych oblastí života, čo nezostáva bez vplyvu na ňu samotnú. Vyučovanie matematiky prechádza zložitými peripetiami. Na tieto témy sa v „Jasnej '81“ veľa diskutovalo aj neoficiálne.

Program XIII. konferencie slovenských matematikov, ktorá bola v dňoch 27.—29. novembra v Jasnej pod Chopkom, bol bohatý. Odznelo päť plenárnych prednášok, šesť prednášok v sekciiach, konalo sa valné zhromaždenie MS JSMF, vyhlásili sa výsledky súťaží a udelili medaily.

Dr. PAVOL BRUNOVSKÝ, DrSc., vo svojej prednáške *Subanalytické množiny a syntéza optimál-*

neho riadenia prítlačlivou induktívnou formou oboznámil plénum konferencie s najnovšími výsledkami teórie takých množín, ktoré „možno nakresliť“ a s ich významom pre optimálnu spätnú väzbu. Doc. dr. IVAN KOREC, CSc., hovoril o spôsoboch preverovania hypotéz teórie čísel na počítačoch. Jeho prednáška mala názov *Algoritmy a teória čísel*. Dr. ŠTEFAN SCHWABIK, CSc., hovoril na tému *Infinitezimálny počet* o vývoji matematickej analýzy od 17. storočia do dnes, pričom sa sústredil na obdobie, v ktorom sa v diele Isaaca Newtona začala matematická analýza vyvíjať ako samostatná disciplína bez súvislosti s ostatnými prírodnými vedami. Postrehy dr. Schwabika o súčasnom stave matematickej analýzy sa stretli s veľmi živým ohlasom. Doc. dr. JÁN PIŠÚT, DrSc., povedal vo svojej prednáške *O spolupráci pri vyučovaní matematiky a fyziky*, že táto spolupráca v súčasnosti nevyjadruje úzku vzájomnú spätosť oboch vied; hovoril o možnostiach integrovaného vyučovania matematiky a fyziky a prípadne aj ďalších prírodovedných disciplín na stredných školách. Doc. dr. MILAN HEJNÝ, CSc., prednášal o význame štúdia histórie matematiky. Vedomosti, ktoré týmto štúdiom získa učiteľ o genéze ľudského myslenia, možno využiť v práci so žiakmi. Téma jeho prednášky znela: *História matematiky pomôže učiteľovi*.

V sekcii základných škôl prednášali dr. LUDOVÍT BÁLINT, CSc., na tému *Príprava definitívnych osnov pre 1. stupeň ZŠ* a dr. JANA MÜLLEROVÁ, CSc., *K problematike koncepcie vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ*. Dočasné osnovy pre 1. stupeň sa zaviedli v školskom roku 1976—77. V ďalších rokoch sa na rôznych úrovniach analyzovali výsledky vyučovania podľa týchto osnov a podľa nich sa vytvorila štruktúra a obsah definitívnych osnov. Dr. J. Müllerová sa vo svojej prednáške v plnej šírke venovala problematike naznačenej témou. Hovorila o cieľoch vyučovania matematiky, o obsahu, metódach a formách vyučovania matematiky, o hodnotení vedomostí žiakov, o vzbudzovaní záujmu o matematiku aj o úlohe matematiky v systéme vyučovacích predmetov a návaznosti jednotlivých typov škôl.

V sekcii stredných škôl odzneli tri prednášky: MIROSLAV KRAJŇÁK v prednáške *Problémové vyučovanie analytickej geometrie na gymnáziu* informoval o experimente v 3. ročníku gymnázia: v jednej z dvoch rovnocenných tried sa

učilo „problémovo“, v druhej „klasicky“. Experiment potvrdil efektivnosť problémového vyučovania, žiaci prejavovali hlbší záujem o vyučovanie, vyriešilo sa viac úloh a niektoré učebné celky boli žiaci schopní zvládnuť samostatne. Prednášku *Skúsenosti s kalkulačkami na gymnáziách* predniesla EVA TOKÁRIKOVÁ. Jej skúsenosti možno zhrnúť takto: V 1. ročníku nie sú kalkulačky vhodné, pretože žiaci sa musia naučiť počítať so zlomkami, mocninami a rovnicami samostatne. Je však vhodné použiť ich vo fyzike. V ostatných ročníkoch je vhodné používať kalkulačky v matematike aj vo fyzike. Mnohí žiaci vďaka kalkulačkám získali seba-dôveru a obľúbili si matematiku. Prednáška DUŠANA MANICU *Matematika v študijných odboroch SOU* bola venovaná problematike stredných odborných učilíšť všeobecne a vyučovaniu matematiky na nich zvlášť. Informoval o úrovni vedomostí žiakov, ako ju ukázali previerky MŠ SSR. Súčasťou programu v sekcii základných a stredných škôl bola panelová diskusia o skúšaní a hodnotení žiakov.

V sekcii vysokých škôl hovoril prof. dr. TIBOR NEUBRUNN, DrSc., o výsledkoch pätnásťročnej práce seminára z teórie miery.

Prehľad udelených medailí a cien:

Medailu za výchovu mladých vedeckých pracovníkov a za rozvoj slovenskej matematiky dostal doc. dr. LADISLAV MIŠÍK, DrSc. Medailu za popularizáciu matematiky dostala redakcia časopisu *Pionier*. V súťaži mladých matematikov sa v roku 1981 umiestnili na prvých troch miestach: 1. dr. PAVOL TOMASTA, CSc. (MÚ SAV), 2. dr. JOZEF HORÁK, CSc. (SF SVŠT), 3. dr. ONDREJ SÝKORA a dr. MARIÁN VAJTERŠIC (obidvaja VVS). V súťaži o najlepší článok pre *Matematické obzory* s tematikou aplikácie matematiky alebo SOU získal prvú cenu dr. ANTON VRBA, CSc. (MÚ ČSAV Praha) a tretiu cenu dr. JOLANA RYBÁROVÁ (SOU Bratislava).

VII. valné zhromaždenie MS JSMF zhodnotilo činnosť Matematickej sekcie v rokoch 1979–81, udelilo absolútorium odstupujúceho výboru a zvolilo nový výbor MS JSMF. Jeho predsedom sa stal dr. JOZEF DRAVECKÝ, CSc. z Katedry matematickej analýzy MFF UK v Bratislave.

Členovia Komisie pre prácu s mládežou MS JSMF usporiadali v Jasnej výstavu o svojej činnosti.

Program konferencie v Jasnej uzavrel veľmi vydarený spoločenský večer s hudbou a tancom.

*Kristína Smitalová
a Miroslava Stančíková*

TRETÍ KOLO FYZIKÁLNÍ OLYMPIÁDY

Celostátním kolom kategórie A vyvrcholil 22. ročník fyzikální olympiády ve dnech 26.–29. dubna 1981 v Hradci Králové. Pořadatelem byl KVFO Východočeského kraje; předsedou organizačního výboru byl dr. Zdeněk Unger mann. Třetího kola se zúčastnilo 82 soutěžících (z toho tři dívky), kterým byly v pondělí 27. dubna předloženy 4 teoretické úlohy (obsahové zaměření termika, optika, mechanika, elektřina), druhý den praktická úloha. Při ní dostali soutěžící k dispozici čtyřtětň, vytvořený ze 6 rezistorů, z nichž 5 bylo stejných a jeden měl odlišnou hodnotu odporu. Pomocí několika vodičů, voltmetru a ploché baterie se mělo zjistit, který z rezistorů je různý, a stanovit hodnoty odporu všech rezistorů. Tuto úlohu řešili účastníci ve dvou velkých skupinách.

Novinkou třetího kola 22. ročníku byla skutečnost, že úlohy byly hned po soutěži opraveny na opravách se podíleli členové ÚVFO, který v průběhu soutěže zasedal. Pro opravu a hodnocení byla vzata kritéria úspěšnosti z mezinárodních fyzikálních olympiád. Za úspěšné řešení teoretické úlohy bylo možno získat 10 bodů, za praktickou úlohu 20 bodů. Úspěšným řešitelem se stal soutěžící, který získal alespoň 50% z počtu bodového hodnocení, jehož dosáhl nejlepší řešitel soutěže. Tím se stal B. Tydlitát se získal 50 bodů; úspěšnými řešiteli byli tedy prohlášeni všichni soutěžící, kteří získali alespoň 25 bodů. Na opravách úloh se podíleli: doc. dr. JÁN CHRAPAN, CSc., dr. EDUARD HALUŠKA, EVA BITTNEROVÁ, dr. JOZEF ZÁMEČNÍK, CSc., prof. KAREL ŠEBELA, prof. ZUZANA ŠIMKOVICOVÁ, dr. IVO VOLF, dr. ZDENĚK UNGERMANN, Ing., Jiří MACHALICKÝ, CSc., dr. ALOJZ PECHO, dr. RASTISLAV BANÍK, prof. PAVOL ŠKRINÁR, prof. MOJMÍR SIMERSKÝ, prof. PŘEMYSL ŠEDIVÝ, prof. VÁCLAV ŠÁDA, prof. JOSEF HUBEŇÁK, prof. JOSEF VONDROUŠ, doc. dr. ing. DANIEL KLUVANEC, CSc. Předsedou komise pro hodnocení byl doc. ing. BOHUMIL VYBÍRAL, CSc.

Na závěr soutěže byly na slavnostním shromáždění vyhlášeny výsledky, vítězové soutěže byli poctěni diplomy a odměnami, úspěšní účastníci dostali čestná uznání a upomínkové dárky. Bylo vyhlášeno celkem 20 vítězů 22. ročníku FO, dalších 39 účastníků bylo úspěšných, 23 soutěžících získalo méně než 25 bodů a byli neúspěšní (mezi nimi všechny tři dívky).

Průběh třetího kola 22. ročníku FO lze hodnotit kladně. Čas mimo soutěž byl vyplněn kulturními akcemi pro soutěžící. Prodloužení soutěže o jeden den umožnilo výsledky vyhodnotit a bezprostředně je sdělit soutěžícím, ještě před jejich odjezdem.

Úspěšnost v řešení jednotlivých úloh ukazuje tabulka, ze které je zřejmé, že nejlépe dopadla úloha první (nebyla zřejmě obtížná, ale také s ní většina řešitelů jako s první začínala). Třetí úloha se opírala o znalost studijního textu. Druhá a čtvrtá úloha byly svými výsledky podprůměrné (zejména optická úloha druhá). Praktická úloha byla pouze průměrná, podle mínění soutěžících dosti obtížná.

Mezi vítězi se umístili: B. TYDLITÁT (50 b, g. W. Piecka Praha, vyučující fyziky *L. Balatková*), ZDENĚK HAVRÁNEK (47 b, g. Kadaň, *V. Theuer*), M. HANAJÍK (g. Novohradská Bratislava, *E.*

Ivančíková), P. PLECHÁČ (46 b, g. W. Piecka Praha, *L. Balatková*), J. NĚMEC (46 b, g. Praha, Nad štolou, dr. *J. Šedivý*), P. LACIGA (45 b, g. Plzeň, Fučíkova, *O. Smolík*), A. FEJFAR (45 b, g. Brno, Koněvova, dr. *Z. Švecová*), V. HUDEC (44 b, g. Košice, Šmeralova, *Rizmanová*), P. MATOUŠEK (42 b, g. J. K. Tyla Hradec Králové, *P. Šedivý*), P. PAVLÍK, (42 b, SPŠS Přerov, dr. *K. Blaha* (P. NAVRÁTIL (41 b, g. Kolín, *J. Marešová*), J. BEDNÁRIK (41 b, g. A. Markuša, Bratislava, *K. Kresse*), J. MATOUŠEK (41 b, G. Praha, Voděradská, *J. Melounová*), J. RESLER (40 b, G. Lanškroun, ing. *J. Veselý*), F. SLANINA (40 b, g. Bílovec, *P. Bujok*), J. NEKOVÁŘ (40 b, G. W. Piecka, *L. Balatková*), T. ŠIMEK (40 b, g. Praha, Arabská, *V. Kohout*), J. VODIČKA (39 b, g. J. K. Tyla Hradec Králové, *P. Šedivý*), M. MYSÍK (38 b, G. Rumburk, *J. Kokeš*), P. OPOČENSKÝ (38 b, g. Frýdlant v. Č., *A. Holas*).

Z vítězů byl vybrán širší reprezentační tým pro soustředění před mezinárodní fyzikální olympiádou a pětice nejlepších (na základě výsledku ve třetím kole a dalších zatěžkávacích zkouškách v soustředěních) vytvořila reprezentační družstvo na 12. MFO ve Varně.

Ivo Volf

Tabulka

Výsledek:	Počet:	Bodový zisk za úlohy					Součet	
		celkem průměr	1	2	3	4		5
Vítězové	20	172 8,60	87 4,35	177 8,85	151 7,55	264 13,20	851 42,55	
Další úspěšní	39	289 7,41	68 1,74	238 6,10	181 4,64	432 11,08	1208 30,17	
Neúspěšní	23	148 6,43	18 0,78	98 4,26	45 1,96	131 5,70	440 19,13	
Celkem	82	609 7,43	173 2,11	513 6,26	377 4,60	827 10,09	2499 30,48	
Procentuální bodové hodnocení vzhledem k maximálnímu počtu			74,3	21,1	62,6	46,0	50,4	50,8

SEMINÁŘ O VYUČOVÁNÍ MATEMATICE NA GYMNÁZIÍCH

Matematická pedagogická sekce JČSMF uspořádala tento seminář ve spolupráci s pobočkou v Ústí n. L., a to ve dnech 23.—25. 11. 1981 v Roudnici n. Labem (v objektech Sportovního areálu). Mezi 46 účastníky byli výrazně zastoupeni profesori gymnázií, proto mohly být všechny diskuse opravdu věcné a podložené zkušenostmi vyučujících. Program semináře byl zaměřen k vyvolání diskuse. Přednášky shrnovaly základní fakta a formulovaly problémy a otázky.

Širší mezinárodní souvislosti vývoje modernizace vyučování matematice vyložil dr. J. ŠEDIVÝ, CSc.; těžiště jednání však bylo v domácí problematice, kterou uvedli svými referáty pracovníci Výzkumného ústavu pedagogického v Praze: J. HOUSKA, CSc., dr. J. MÜLLEROVÁ, CSc., a dr. J. URBANOVÁ. Šlo o shrnutí zkušeností z výuky podle nyní platných učebnic M1 až M8 pro gymnázia, o výsledky experimentálního vyučování na gymnáziích a o přípravu nových osnov a učebnic pro gymnázia, které se budou užívat od r. 1984. Úvodní referáty byly doplněny krátkými sděleními, která předem přihlásili někteří účastníci (dr. J. KADLEČEK, CSc., dr. F. KUŘINA, dr. J. POLÁK, CSc., dr. J. TROJÁK, CSc., dr. ing. L. VAŇATOVÁ); v bohaté diskusi byla problematika širěji probírána, osvětlována apod.

Na večerním zasedání 24. 11. 1981 přednesl dr. O. ODVÁRKO, CSc., *program odborné skupiny didaktiků matematiky na gymnáziích*, kterou zakládá matematická pedagogická sekce JČSMF. K několika písemně přihlášeným členům se připojila velká část účastníků semináře, kteří pak prodiskutovali způsob práce skupiny, její aktuální úlohy atd.

V závěrečném zasedání semináře přijali účastníci doporučení adresované výboru MPS JČSMF:

1. *Pověřit nově založenou odbornou skupinu pro gymnázia při MPS tím, aby provedla důkladnou analýzu a zhodnocení současných učebnic M1—M8 a vytypovat přitom zdařile zpracované úseky, které je účelné převzít do nové série prozatímních gymnaziálních učebnic.*
2. *Navázat spolupráci s FPS JČSMF a jejími odbornými skupinami s cílem vyhledat vhodné fyzikální motivace a aplikace moderních matematických pojmů.*

3. *Usilovat o to, aby JČSMF doporučila příslušným orgánům:*

- a) *ponechat po zavedení prozatímních gymnaziálních učebnic (po r. 1984) dostatek času na zhodnocení výsledků výuky za celé čtyřleté studium (z hlediska připravenosti absolventů pro vysoké školy) a pak navrhnout úpravy, které přispějí k jednotné koncepci všech učebnic a k účelné návaznosti tematických celků,*
- b) *odstranit dosavadní izolovanost různých typů škol, která se projevuje nedostatkem vazeb a nejednotným přístupem k matematickým pojmům, promyslet jednotnou koncepci matematiky od 1. do 12. třídy škol.*

Výbor MPS

ČINNOST OLOMOUCKÉ POBOČKY JČSMF V ROCE 1981

19. ledna 1981 se konala členská schůze, kde byli členové olomoucké pobočky seznámeni s její činností v roce 1980 a byl schválen plán práce na rok 1981. V rámci členské schůze se konala přednáška J. TILLICH: *Některé nové přístupy k vyučování speciální teorie relativity*. Na mimořádné členské schůzi konané 4. května byli zvoleni delegáti na sjezd JČSMF (M. LAITTOCH, O. LEPIL, S. STANĚK, F. ZAPLETAL), bylo vzpomenuo životního jubilea L. SEDLÁČKA a potom V. HUSA přednesl zajímavou přednášku *Nový přístup k teorii hmoty*.

Vlastní činnost pobočky byla v roce 1981 soustředěna převážně v jednotlivých odborných skupinách.

Skupina MVS organizovala seminář z diferenciálních rovnic, který vedl M. LAITTOCH. V tomto roce zahájil činnost seminář z aplikované matematiky (vedoucí T. KOJECKÝ). V rámci tohoto semináře přednášeli: L. KADĚRA (*Numerické řešení problému vlastních čísel regulární obecné matice; Numerické řešení problému vlastních čísel symetrických matic*), F. POCHYLÝ (*Aplikace problému vlastních čísel v některých inženýrských úlohách*), J. HORÁK (*Užití metody konečných prvků při výpočtech pevnosti (pružnosti) těles*), T. KOJECKÝ (*Iterační procesy nesamoadjungovaných operátorů při řešení problému vlastních čísel*), H. NETUKA (*Aplikace metody konečných prvků v proudění kapalin*), T. KOJECKÝ (*Iterační*

procesy Kelloggova typu), F. POCHYLÝ (*Užití modálních transformací při řešení diferenciálních rovnic*), J. HORÁK (*O bifurkacích*) a E. VITÁSEK (*Netradiční přístup k řešení okrajových úloh*).

Skupina MPS uspořádala ve dnech 26. 10. až 6. 11. ve spolupráci se školským odborem KNV v Ostravě, gymnáziem M. Koperníka v Bílovci a katedrou matematiky a metodiky matematiky přírodovědecké fakulty celostátní soustředění vybraných žáků 2. a 3. ročníků matematických tříd gymnázií v Bílovci, Praze, Bratislavě a Košicích. Na soustředění byly předneseny tyto přednášky: L. SEDLÁČEK (*Teorie svazů a Booleových algeber a některé aplikace*), J. VANŽURA (*Topologie*), J. JACHANOVÁ (*Konečné geometrie*), P. KUNDEROVÁ (*Pravděpodobnost*), J. ZEDNÍK (*Základy algebraické lingvistiky*) a J. ŠVRČEK (*Lineární programování a metody optimalizace*). Vedoucím soustředění byl J. MOLNÁR, který pro žáky připravil řadu besed, exkurzí a soutěží. V červenci se uskutečnilo ve spolupráci se školským odborem KNV v Ostravě a KDPM v Ostravě 14denní soustředění úspěšných řešitelů MO. Dále proběhla jarní škola pro začínající učitele matematiky na středních školách a letní škola pro učitele matematiky na středních školách. V matematických třídách gymnázia M. Koperníka v Bílovci vyučovali J. KOBZA, F. KOLIBA, J. MOLNÁR, J. ŠVRČEK a J. ZEDNÍK.

Skupina FVS pořádala pravidelné semináře z optiky. Na těchto seminářích přednášeli: M. LIŠKA (*Optické metody zviditelňování vzduchových proudů*), J. SVĚTLÍK (*Kritické zhodnocení skvrnkové fotografické metody*), F. MRÁČEK (*Matematické řešení a aplikace čtyřbokých odražečů se zakřivenými stěnami*), J. KEPRT, P. VEJBOR, K. FUKNOVÁ, D. NAHNĚVAJ a I. BUNČEK (*Některé poznatky ze základních experimentů akustické holografie*), V. BLUMOVÁ (*Fotografická filtrace prostorových frekvencí metodou neostré masky*), H. HOUSERKOVÁ a Z. KNITTL (*Použití ekvivalentních vrstev při konstrukci vícenásobných interferenčních soustav*), K. JURÁK (*Systematika optoelektroniky*), K. JURÁK a H. ŠŤASTNÁ (*Fyzika spolehlivosti elektronických prvků a stavebních dílů*), V. HOLÝ (*Koherenční vlastnosti rentgenového záření po difrakci na dokonalých a statisticky neuspořádaných krystalech*) a F. MRÁČEK (*Vjem ostrosti obrazu a jeho nové pojetí*). Semináře se zúčastňovalo 50–100 zájemců z celé republiky, a to zejména z výzkumných ústavů a vysokých

škol. Dále byl pořádán seminář z biofyziky zaměřený na fyzikální metody indikace fyziologického stavu listu a na možnosti využití biofyziky a chemické fyziky v zemědělské praxi. V rámci semináře přednášeli: I. CABÁK (*Biofyzikální výzkum na katedře fyziky a didaktiky fyziky*), J. NAUŠ (*Užití fluorescence chlorofylu ke studování fyziologického stavu listu*), L. DVOŘÁK (*Optické vlastnosti fólií používaných pro fóliové kryty*), J. ZÁHEJSKÝ (*Superslabé svícení biologických materiálů — aplikace na studium klíčivosti semen*), Z. KUPKA (*Aplikace cholesterických kapalných krystalů jako teplotních indikátorů — užití ke studiu masticidů*), J. NAUŠ (*Možnosti studia fyziologického stavu listu fyzikálními metodami*), L. FOJTÍK (*Vodní potenciál a extrémní stavy rostliny*), I. PRAŠIL a J. ZAHRADNÍK (*Fyziologie listu*) a J. CHLADOVÁ a P. MADER (*Analýza pigmentového složení listu*).

Skupina FPS zajišťovala většinu akcí ve spolupráci s KPÚ v Olomouci, ostravskou pobočkou JČSMF a katedrou fyziky a didaktiky fyziky na přírodovědecké fakultě. V březnu se konala jarní škola pro učitele fyziky základních a středních škol ve školícím středisku v Trinci, která byla zaměřena na polytechnizaci učiva fyziky. V témže objektu se konalo soustředění začínajících učitelů fyziky středních škol. V srpnu se pro učitele středních škol uskutečnil kurs astronomie. Ve dnech 2.—3. 4. se v Olomouci konal *Pracovní seminář k terminologii středoškolské fyziky pro autory učebnic fyziky a další zájemce*. Vedoucím semináře byl J. TILICH. Ve dnech 12.—14. 11. se ve Vyškově konala celostátní konference *K novému pojetí vyučování fyzice na gymnáziu*. V rámci semináře z didaktiky fyziky přednášel O. LEPIL (*Vyučování fyzice v Sovětském svazu*).

Tradičně bohatá je činnost v oblasti MO a FO. Jsou organizovány pravidelné sobotní besedy pro řešitele MO a FO všech kategorií, organizace krajských kol a opravy soutěžních úloh.

Svatoslav Staněk

O ČINNOSTI A VÝHLEDU ODBORNÉ SKUPINY CHEMICKÁ FYZIKA (ChF)

Odborná skupina FVSJČSMF chemické fyziky je rozdělena vzhledem k velkému počtu členů (kolem 160) na tři podskupiny, a to chemickou

fyziku, biofyziku a fyziku polymerů. Kromě společných akcí odborné skupiny ChF pořádají jednotlivé podskupiny i své vlastní odborné podniky.

Odborná skupina ChF pořádá každé dva roky u příležitosti konference fyziků valné shromáždění, kde se též volí nový výbor OSChF. Stejně tomu tak bylo i u příležitosti 7. konference čs. fyziků konané ve dnech 24. až 28. srpna v Praze. Souhrnným i vývěskovým referátům OSChF byl věnován na konferenci čtvrtek 27. 8. 1981. Ihned po skončení odborných referátů bylo organizováno výborem svolané shromáždění OSChF. Zprávu o činnosti za předchozí dva roky výboru a celé odborné skupiny přednesl její předseda K. VACEK. Hlavní akcí celé odborné skupiny byla letní škola s tematikou: *Přenos energie v makromolekulárních soustavách*, do níž byla zařazena i problematika rozptylových metod v makromolekulárních soustavách. Přednášky letní školy byly rozděleny na hlavní a krátké příspěvky. K. VACEK přednášel na téma: *Bioenergetika*, L. VALKO: *Bezradiačněmolekulární elektronové přechody*, S. NEŠPŮREK: *Procesy fotogenerace náboje a fototropie v organických látkách*, I. CHUDÁČEK: *Závislost přenosu energie na pohybovém stavu*, M. TRLIFAJ: *Formy přenosu excitační energie v jednorozměrných organických molekulárních řetězcích*. Kromě hlavních referátů doplněných ještě o experimentální rozptylové a dichroické metody, odeznělo na letní škole 17 krátkých příspěvků. Diskusní večery byly věnovány aktuálním problémům z chemické fyziky, biofyziky a fyziky polymerů, ve které zvláštní pozornost byla věnována organickým supravodičům. Kromě letní školy byl OSChF zorganizován IV. mezinárodní seminář zaměřený na přenos energie v kondenzovaných soustavách. Samostatnou akci zorganizovala i podskupina polymerů. Každá z podskupin, chemická fyzika, fyzika polymerů a biofyzika pořádá během celého roku čtrnáctidenně semináře, a to první dva v Praze na matematicko-fyzikální fakultě KU a v Bratislavě na farmaceutické fakultě Komenského univerzity.

Po zprávě a diskusi byl zvolen nový výbor OSChF. Dosavadního předsedu K. VACKA vystřídá ve funkci P. BALGAVÝ, (Farmaceutická fakulta Bratislava). Místopředsedou byl zvolen K. VACEK, čestným předsedou A. BOHUN. Další členové výboru jsou: I. CHUDÁČEK, MFF Praha, O. JELÍNEK, MFF Praha, L. DVOŘÁK, PF Olo-

mouc, M. KAPLANOVÁ, VŠCHT Pardubice, L. SODOMKA, VŠST Liberec, T. BLEHA, ÚP SAV, L. ANDREJ, KJF Košice, J. GALLOVÁ FFUK Bratislava, J. HÁLA KChF KU Praha, L. VALKO, KChF MF UK Bratislava.

OSCHF navázala rovněž kontakt s odbornou skupinou chemická fyzika, která se ustavila při Čs. společnosti chemické a bude s ní v dalším období úzce spolupracovat.

Nový výbor schválil na příští funkční období další akce odborné skupiny, a to letní školu, kterou uspořádá společně s odbornou skupinou dielektrik se zaměřením *Kapalné krystaly* a s mezinárodní účastí v roce 1982. Na rok 1982 jsou již ohlášeny tyto sekce: mezinárodní seminář fyziky polymerů se zaměřením pohyblivost molekul a přenos energie v polymerech, který se bude konat v dubnu ve Vysokých Tatrách, a V. dny biofyziky a lékařské biofyziky v Bratislavě ve dnech 26. až 28. května.

Nový výbor doufá, že se mu tyto ohlášené i další akce, které během svého funkčního období připraví, podaří zorganizovat alespoň s takovým úspěchem, s jakým proběhly akce předchozího období.

Lubomír Sodomka

nové
knihy

D. R. Hofstadter Gödel, Escher, Bach: an Eternal Golden Braid. Basic Books, Inc. Publishers, New York 1979. Stran xxi + 777, obrázků 152. Cena \$ 18.50.